

El Llibreter

"Si l'escriptor es fa un altre —es transforma— quan escriu, si carrega d'espines cada lletra perquè sien lletrafogueres que encenguin el lector, si deixa cèl·lules de la pell per les retxes perquè el lector pugui sentir tactes de contacte, si s'escriu quan inscriu un alfabet d'ombres entintades, cal que el lector toqui ben tocat si vol que la lletra també i tan bé el transformi." Biel Mesquida: *T'estim a tu*; Empúries: Barcelona, 2001.

DIUMENGE, NOVEMBRE 04, 2007

Tres respostes de Ramon Dachs

Eduardo Moga acaba de publicar *Lecturas nómadas* a l'editorial Candaya, un recull d'assajos on predomina la crítica de poesia. Com sempre, vaig fer un cop d'ull a l'índex, que em va menar a «El azar y el àlgebra», sobre *Tarot de Marsella: Poema aleatorio* de Ramon Dachs. Comença així:

La obra de Ramon Dachs (Barcelona, 1959) constituye uno de los más insólitos ejercicios creativos de nuestra poesía reciente. En primer lugar, porque aparece como una obra en sentido pleno, como quería Juan Ramón Jiménez: como un conjunto orgánico en el que se integra todo un sistema de pensamiento e incluso toda una trayectoria vital. Y, en segundo, porque ahonda en un propósito estético alejado de cuantos inspiran la mayoría de sus contemporáneos [...]

No és la meua intenció esgrimir un argument d'autoritat, encara que l'apreciació d'Eduardo Moga sigui justa. M'ha cridat l'atenció l'última paraula que apareix entre claudàtors al final de la crítica: inèdit. Em sembla significatiu que una crítica elogiosa d'un llibre de Ramon Dachs hagi romàs inèdita, perquè mostra fins a quin punt una obra tan insòlita com interessant ha passat de puntetes per les revistes i suplementes que tracten la cosa literària.

Arran de la publicació de l'apunt sobre *Blanc: Topoèmologie*, Ramon Dachs ha tingut l'amabilitat de respondre tres preguntes.

EL LLIBRETER: Blanc: Topoèmologie és un llibre que convida a navegar-hi. Tant els fils que se segueixen de la disposició com la intervenció de l'atzar generen variacions. ¿Fins a quin punt estan previstes aquestes variacions i quin risc hi ha que s'apartin del sentit del conjunt?

RAMON DACHS: Blanc: Topoèmologie, el llibre que acabo de publicar a *Le clou dans le fer* (Reims), és una evolució en tercer grau de *Blanc*, segons vaig publicar a Moll (Mallorca, 1998) en francès i català. Vaig dedicar el capítol 62 d' *Euràsia: 30 anys d'insubordinació literària als mandarinatges* (Llibres de l'Índex, 2004) a comentar la primera fase d'aquesta aventura, capítol disponible a les pàgines que em dedica *Hermeneia*. La segona fase de l'aventura fou palimpsestica. En vaig eliminar les versions en català i vaig reescriure-les en castellà. En resultà *Blanc, o Nada*, que vaig publicar a ciutat de Mèxic com a part

Algunes dades



el llibreter

[Visualitzar el meu perfil complet](#)

Blog Anatomia 07/08

[Perspectives](#)

[Polònia!](#)

[Convocatòria](#)

[Editors](#)

[Desequilibri](#)

[Autoquè?](#)

[Capelletes](#)

[Metàfores](#)

[És possible?](#)

[Desequilibri](#)

gràcies!

120

correu



El Llibreter
apartat 33086
08080 Barcelona

catosfera

Llibre fags



premi lletra 2005

del volum *Eurasia: palimpsesto lírico mayor* (Ediciones Sin Nombre, 2003). En parlo a la pàgina 42 d'una llarga entrevista publicada a la revista *Movimiento actual* (Monterrey, N.L., 2003), que recull també Hermeneia. La tercera fase que ens ocupa, *Blanc: Topoèmologie*, es proposa com a versió integral trilingüe de *Blanc*, que entrellaça poesia i topologia (el subtítol és un neologisme obtingut de la fusió dels mots topologia i poema). Igual que un donut, en topologia, per més deformacions dinàmiques a què se sotmeti, manté el mateix valor topològic mentre conservi el forat i no es disgregui, així mateix passa amb aquest poemari.

El llibre, en efecte, convida a navegar-hi, ja que formalitza els mateixos textos en 9 seqüències diferents (3 de trilingües i 6 de bilingües). És, en certa manera, un hipertext en paper. Cal dir, però, que les tres llengües emprades no es tradueixen, sinó que es complementen en un assaig inassolible de dir l'indicible. Acoten, en definitiva, un poema quasi inaprehensible. És un joc de miralls obert a les percepcions que en cossi el lector. No hi ha risc d'apartar-se del sentit perquè el sentit no hi és unívoc, sinó dinàmic i permutant. És a dir, topològic. En aquest mateix sentit (valgui la redundància), la present aventura esdevé una prolongació de les meves propostes d'"escriptura fractal", que han estat objecte, els darrers anys, de diverses exposicions internacionals. *Blanc: topoèmologie* i *Codex mundi: écriture fractale II* (Nîmes: Éditions de la mangrove, 2004) són, justament, els dos títols meus que Benoît B. Mandelbrot, creador de la teoria de fractals, [inclou a la seva bibliografia oficial](#) sobre la matèria a la Yale University. Es tracta de permutacions textuais en què es constaten invariàncies permanents. Tot i que, en parlar-ne, pot semblar complicat, en llegir-ho, pot resultar senzillíssim, plaent i lúdic.

EL LLIBRETER: [Interminims de navegació poètica](#) és de l'any 1996. Has pensat a tornar a la poesia electrònica?

RAMON DACHS: En realitat, no l'he deixada mai. De fet, des del 96, *Interminims* és, a més d'un poemari hipertextual esdevingut històric (una espècie d'incunable de l'hipertext), la meua pàgina d'autor, que actualitzo regularment sense trencar la formalització de l'època. D'altra banda, al 2004, vaig desenvolupar l'hipertext integral en [castellà](#), [francès](#) i [anglès](#), i des de llavors és tetralingüe, amb un portal d'accés per a cada llengua. Però avui tinc una proposta digital igualment insòlita. Al maig passat, durant la darrera Setmana de la Poesia, vaig presentar a l'Ateneu Barcelonès i al Palau de la Virreina la meua segona proposta de poesia electrònica. Es tracta d'un programa interactiu desenvolupat per Pau Ceano a partir del meu llibre *Tarot de Marsella: poema aleatorio* (Barcelona: Azul, 2006). Com suggereix el subtítol, és una proposta poètica aleatòria interactiva. He escrit un díptic per a cada una de les 78 cartes del Tarot. De tal manera que a partir de cada tirada de cartes s'obté, tot encadenant els respectius dístics, un poema diferent. Amb un potencial combinatori que ratlla l'infinit. El programa de Pau Ceano compon, a partir de diferents opcions de tirada (arcans majors, majors i menors, a l'atzar, o escollint cartes) una pàgina en color amb la tirada a la capçalera i el poema resultant a sota. Espero fer-ne dues edicions: una d'accés lliure a Internet i una altra de comercialitzada en CD-Rom.

V premi **Lletra**
EL LLIBRETER, guanyador

tercer premi espectacular de
l'assumepte



apunts anteriors

- ▼ 2008 (17)
 - ▼ març (3)
 - [El bloQG](#)
 - [Anatomia de l'Anatomia](#)
 - [Setmana del Llibre en Català](#)

- ▶ febrer (7)
- ▶ gener (7)

- ▶ 2007 (79)
- ▶ 2006 (91)
- ▶ 2005 (102)

Magatzem

[la llibreta del llibreter](#)

Etiquetes

- [sobre la lectura](#) (37)
- [bibliodiversitat](#) (31)
- [la llibreria](#) (24)
- [Sant Jordi](#) (18)
- [col·laboracions](#) (18)
- [Fira del Llibre de Frankfurt](#) (17)
- [blogosfera](#) (10)
- [Argentina](#) (8)
- [César Aira](#) (8)
- [blogocoses](#) (8)
- [llengua i llibertat](#) (8)
- [Any del Llibre](#) (6)
- [Jordi Coca](#) (6)
- [col·leccions llibreries](#) (6)
- [Revista Caràcters](#) (5)
- [Saló de lectura](#) (5)
- [Saló del Llibre de Barcelona](#) (5)
- [Emilio Manzano](#) (4)
- [Premi Lletra](#) (4)
- [Revista Trama v texturas](#) (4)

EL LLIBRETER: Quines afinitats i complicitats trobes en la literatura contemporània?

RAMON DACHS: Escriure és un diàleg obert amb els vius i amb els morts que han escrit abans. Cada autor n'extreu una lectura reescriptura en forma d'obra nova (heus ací el diàleg) indefugiblement contemporània; ja que ho és tant si ho vol com si no. Ara bé, la major part dels autors biològicament vius estan, literàriament parlant, morts (tot i que tinguin èxit comercial) perquè són mers imitadors. En aquest sentit, no són contemporanis. És a dir, no obren camí en diàleg amb el passat. Jo em vull creure, en definitiva, radicalment contemporani. Un dels signes constitutius de la darrera contemporaneïtat és, al meu entendre, la des-localització geogràfica de l'autor. En el món actual, creix la Literatura i minven les literatures. Les tradicions literàries nacionals ja són anacròniques. Hi ha qui em considera un autor de segona fila perquè la meua recepció barcelonina és limitada, tot ignorant que tinc recepció a Espanya, França, Mèxic, Argentina i als EUA. Durant els darrers dos anys, per exemple, he gaudit d'invitacions literàries pagades a Miami, Nova York, Madrid, Périgueux, Monterrey, Mina (Mèxic), Ciutat de Mèxic, Múrcia, Barcelona, Córdoba (Argentina), Buenos Aires, Montevideo y Soria. Y el proper 10 de desembre espero presentar *Blanc: Topoèologie* a París. Tot sense cap subvenció, cal dir-ho, de l'Institut Ramon Llull. I aquest és l'esbós del mapa on tinc interlocutors literaris còmplices i afins. Si només llegís les pàgines literàries dels mitjans barcelonins, crec que m'hauria quedat al marge de la contemporaneïtat. Per què? Perquè portaria una bena als ulls. La nostra literatura local és una literatura administrada (i, com a tal, distorsionada i desacreditada). Té per administradors –circumstància encara més agreujant– a uns acomplexats incompetents nomenats a dit, que promouen els autors, de retruc, també a dit, sectàriament. Podant molt i regant poc. Però la contemporaneïtat segueix i seguirà el seu curs indomable per on trobi camp lliure. Com ha estat sempre. I els administradors es quedaran amb un sol cadàver als braços. El d'una dama anomenada Literatura Catalana. "La maté porque era mía." L'altra, per sort, se'ls escapa i no emmalalteix; té molt espai intercontinental per córrer i gaudeix d'una salut de ferro. Dit això, destacaré les tendències literàries contemporànies que més m'estimulen: les poètiques breus, les poètiques sense "jo", l'hipertext, la intertextualitat, les literatures potencials post-oulipianes, el plurilingüisme, la síntesi de tradicions orientals i occidentals, la narrativa d'autoficció, la prosa de gènere borrós, l'eclecticisme postmodern, la teoria de fractals (extensiva a la geometria, l'àlgebra i la matemàtica en general) aplicada com a estratègia de creació literària, la integració complementària d'imatge i text, i les escriptures no lineals ni orals en conjunt.

anota el llibreter a les [14:05](#)

etiquetes: [Ramon Dachs](#)

11 comentaris:

[el del tren a Tarragona ha dit...](#)

[es pot dir més alt, però no més clar...](#)

[Setmana del Llibre en Català \(4\)](#)

[Simona Škrabec \(4\)](#)

[Tirant lo Blanc \(4\)](#)

[crítica literària \(4\)](#)

[llibres descatalogats \(4\)](#)

[preu únic \(4\)](#)

[Albert Hauf \(3\)](#)

[Anatomia 05/06 \(3\)](#)

[Andreas Scholl \(3\)](#)

[Arnau Pons \(3\)](#)

[Biel Mesquida \(3\)](#)

[Cervantes \(3\)](#)

[Contrastant \(3\)](#)

[Damián Tabarovsky \(3\)](#)

[Imre Kertész \(3\)](#)

[John Banville \(3\)](#)

[Manuel António Pina \(3\)](#)

[Marina Espasa \(3\)](#)

[Mario Bellatin \(3\)](#)

[Miquel de Palol \(3\)](#)

[Mutacions d'una crisi \(3\)](#)

[Pierre Michon \(3\)](#)

[Ramon Dachs \(3\)](#)

[Revista Quimera \(3\)](#)

[Roberto Bolaño \(3\)](#)

[Torre Muntadas \(3\)](#)

[suplements culturals \(3\)](#)

[Albert Roig \(2\)](#)

[Albert Sánchez Piñol \(2\)](#)

[Alfonso Alegre Heitzmann \(2\)](#)

[Anatomia 06/07 \(2\)](#)

[David Figueres \(2\)](#)

[David Lodge \(2\)](#)

[Enric Casasses \(2\)](#)

[Enrique Suárez Figaredo \(2\)](#)

[Enrique Vila-Matas \(2\)](#)

[Enzo Traverso \(2\)](#)

[Eva Piquer \(2\)](#)

[Fira del Llibre d'Ocasíó \(2\)](#)

[Francesc Serés \(2\)](#)

[Giorgio Agamben \(2\)](#)

[Hermeneia \(2\)](#)

[Ian McEwan \(2\)](#)